

វិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្មកម្ពុជា

ផលិតកម្មគ្រាប់ពូជ

គុណភាព និង ចំណាត់ថ្នាក់

រៀបរៀងដោយ លោកសឹង ឡៃហេង
អគ្គប្រធានការិយាល័យក្នុងប្រទេសកម្ពុជា

Tele: 012 952 801

Email: s_layheng@yahoo.com

កែសម្រួលថ្ងៃទី០១ ខែ១២ ឆ្នាំ២០១៤

I. សេចក្តីផ្តើម

ស្ទើរតែជាទូទៅហើយដែលការយល់ច្រឡំកើតមាននៅក្នុងចំណោម

កសិករ អ្នកផ្សព្វផ្សាយ ក៏ដូចជាអ្នកស្រាវជ្រាវ មួយចំនួនអំពី

- ពូជស្រូវ (Rice Variety)

- គ្រាប់ពូជស្រូវ (Rice seed).

ពូជស្រូវ (Rice Variety)

គឺសំរាប់សំគាល់នូវពូជសាសន៍ ខ្សែស្រឡាយ អំបូរ វង្ស ត្រកូល

ប្រឈ្មោះពូជ ។ ឧទាហរណ៍ ពូជស្រូវផ្ការំដួល

ពូជស្រូវអ៊ីអែរ៦៦..... ។ល ។

គ្រាប់ពូជស្រូវ (Seed)

គឺជាគ្រាប់ពូជដែលមានពន្ធដូចគ្នា ពីគ្រាប់ពូជមួយទៅ គ្រាប់ពូជ
មួយ ហើយរុក្ខជាតិដែលដុះចេញមកគឺមានលក្ខណៈដូចគ្នា ។

II គុណភាពគ្រាប់ពូជ (Seed Quality)

II គុណភាពគ្រាប់ពូជ (Seed Quality)

១- គ្រាប់ពូជសុទ្ធ គឺជាប្រភេទគ្រាប់ពូជដែលមាន:

ក. លក្ខណៈពន្លឺវិទ្យា

ខ. លក្ខណៈមេកានិច

គ. លក្ខណៈសរីរសាស្ត្រ:

ង. លក្ខណៈរូបសាស្ត្រ :

ក.លក្ខណៈពន្ធុវិទ្យា : គឺបានន័យថា រាល់ដើម (ឯកត្តៈ) នៅក្នុង

ប្រជាករ (Population) ត្រូវតែមានសេណូទីបដូចគ្នាដែលស្តង់

ចេញនូវលក្ខណៈដើមដង និងគ្រាប់ដូចគ្នា ។

ខ. លក្ខណៈមេកានិច

- គ្រាប់ពូជត្រូវសំអាតឱ្យស្អាតល្អពីគ្រាប់ស្មៅ គ្រាប់ពូជ
នៃពូជដទៃឬពូជដណាំផ្សេងទៀត
- កំទេចកំទីនៃសារធាតុផ្សេងៗដូចជា ចំប្រើង សំរាម និង
កំទីចងីជាដើម

គ.លក្ខណៈសរីរសាស្ត្រ: គ្រាប់ពូជត្រូវមានសម្បុល និងទ្រង់ទ្រាយ

ល្អ មិនបាក់ ទុំពេញលេញ និងគ្មានការបំផ្លាញពីសត្វល្អិត

ប្រដឹងផ្សេងៗ

ង.លក្ខណៈរូបសាស្ត្រ :

គ្រាប់ពូជត្រូវតែស្មុតល្អ

ក្នុងសំណើមមិនលើស

ពី១៤ភាគរយ ។

២-គ្រាប់ពូជលាយ (Mixture)

- គ្រាប់ពូជលាយ គឺជាប្រភេទគ្រាប់ពូជដែលមានលក្ខណៈខុស
ប្លែកពីគ្រាប់ពូជ ដែលត្រូវការ ។

- ការកំណត់អំពីគ្រាប់ពូជលាយ គឺអាចធ្វើទៅបានលើ លក្ខណៈ
រូបសាស្ត្រ របស់គ្រាប់ពូជ

- កត្តាដែលបណ្តាលឱ្យមានគ្រាប់ពូជលាយគឺមានច្រើនយ៉ាង
ដែលក្នុងនោះមាន :

ក.បរិវត្តន៍ (Mutation)

បន្ទាស់ប្តូរដែលកើតមានយ៉ាងទាន់ហាន់នៅ ក្នុងពន្ធុ

សាស្ត្រ (ពន្ធុ ឬក្រុមសមរម្យសំរុកជាតិ ឬគ្រាប់ស្រូវវិណាមយ

ហើយអាចអោយលេចចេញនូវលក្ខណៈខុសប្លែក ពីពូជមេ ។

ការផ្លាស់ប្តូរនេះ កើតឡើងពុំសូវពាក់ព័ន្ធនឹងប្តូរនានាទេ ។ កត្តា

ទាំងអាចកើតមានឡើងដោយសារពន្ធុថ្លៃ សារធាតុគីមីនៅ

ក្នុងដី និងការបំផ្លាញពីសត្វល្អិត ។ល ។

ខ.ការបង្កាត់ (Crossing)

ទោះបីស្រូវជាប្រភេទរុក្ខជាតិស្វយ័តរលំអងក៏ដោយការ

បង្កាត់ ឬចរលំអងបង្កាត់ (Cross Polination) ជាមួយ

រុក្ខជាតិផ្សេងដែលដុះនៅក្បែរក៏នៅតែមាន។ អាស្រ័យ ទៅ

លើលក្ខខណ្ឌ មជ្ឈដ្ឋានដាំដុះ អត្រាបង្កាត់អាចមានរហូត

ដល់ 0,0២ % ។

ខ. ការបង្កាត់ (Crossing) (ត)

- ដើម្បីចៀសវាងបញ្ហានេះនៅក្នុងផលិតកម្មគ្រាប់ពូជ ដែល
ប្រើសំរាប់ផលិតគ្រាប់ពូជ ត្រូវមានផ្ទៃដីការពារយ៉ាងហោច ៤៣

- ដើមស្រូវដែលដាំនៅក្នុងផ្ទៃដីការពារនេះ មានតួនាទីយ៉ាង
សំខាន់ ក្នុងការទប់ស្កាត់ការរោយលំអង ដោយការហើរតាម
ខ្យល់ ពីពូជផ្សេងទៀត ។

គ.រុក្ខសាស្ត្រ និងរុក្ខជាតិដុះមួរ

រុក្ខសាស្ត្រ (Ratooning) និង រុក្ខជាតិដុះមួរ (Volunteer plants) អាចដុះនៅក្នុងស្រែផលិតកម្មគ្រាប់ពូជ ដោយសារការ ភ្ជួររាស់មិនបាន ល្អបំផុតនៃគ្រាប់ស្រូវវិវបស់ដំណាំដែល ដាំពីឆ្នាំមុន ។

ឃ. ការអនុវត្តន៍

រាល់ការអនុវត្តន៍ តាំងពីការស្រាវ រៀន ការប្រមូលផល
បេក្ខបេន ហាលសំងួត រោយសំអាត និង ការដឹកជញ្ជូន
ការច្រកបារី ការទុកដាក់ ។ល ។ អាចនឹង បណ្តាលអោយ
មានការលាយពូជ ។

● ពូជលាយគឺជាប្រភេទរុក្ខជាតិដែលមានពន្ធសាស្ត្រខុសពី រុក្ខជាតិ
ដែលជាពូជត្រូវការ

● វិត្តមានពូជលាយអាចបណ្តាលអោយមានផលវិបាកច្រើនយ៉ាង
ដូចជា ការធ្លាក់ទាបនៃទិន្នផល និងអន់គុណភាព ហើយនិង ការ
បាត់បង់ភាពដើម (អត្តសញ្ញាណ) នៃពូជ ។ ដូច្នោះត្រូវធ្វើការ
បន្សុទ្ធពូជ ដោយការរើស និងកាត់ចេញនូវរាល់គ្រាប់ និងដើម
ដែលខុសប្លែកពីលក្ខណៈរបស់ពូជដែលយើងត្រូវការ ។

III. ចំណាត់ថ្នាក់

នៅក្នុងផលិតកម្មគ្រាប់ពូជត្រូវបានបែងចែកជាចំណាត់ថ្នាក់ខុសៗគ្នា ។

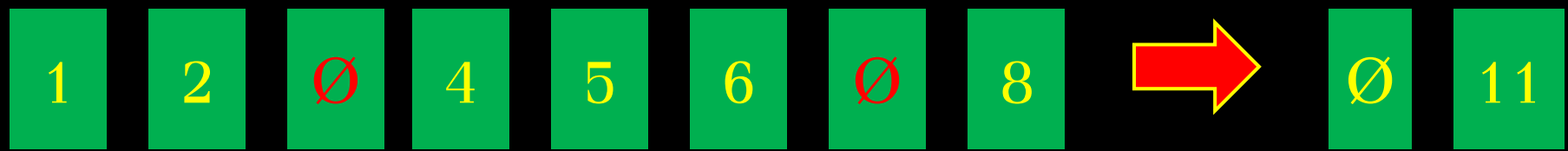
ប៉ុន្តែនៅក្នុងចំណាត់ថ្នាក់ណាក៏ដោយរាល់ការអនុវត្តន៍ ត្រូវធ្វើដោយប្រុងប្រយ័ត្នបំផុត ។ នៅក្នុងផលិតកម្មគ្រាប់ពូជ ការស្ទង់ គឺត្រូវអនុវត្តន៍ជាជួរៗ និងដោយមានតែមួយដើមក្នុងមួយ ត្រណោតប៉ុណ្ណោះ ។ ការថែទាំបំប៉ន គឺត្រូវធ្វើយ៉ាងសកម្ម និងជាប្រចាំ ដើម្បីអោយទទួលបានគ្រាប់ពូជល្អ និងបរិមាណផល ច្រើន ។

III. ចំណាត់ថ្នាក់ (ត)

នៅក្នុងផលិតកម្មគ្រាប់ពូជត្រូវបានបែងចែកជាចំណាត់ថ្នាក់ខុសៗគ្នា:

- ក. គ្រាប់ពូជសុទ្ធជំរើសវិទូ (Breeder Seed) **BS**
- ខ. គ្រាប់ពូជសុទ្ធត្រឹះ (Foundation Seed) **FS**
- គ. គ្រាប់ពូជសុទ្ធទទួលស្គាល់ (Registered Seed) **RS**
- ឃ. គ្រាប់ពូជសុទ្ធអនុញ្ញាតិ (Certified Seed) **CS**
- ង. គ្រាប់ពូជសុទ្ធល្អ (Granded Seed) **GS**

គ្រាប់ពូជមេ (Nucleous Seed) 400-500 ក្បួរ

គ្រាប់ពូជសុទ្ធជំរើសវិទូ (BS)

ក. គ្រាប់ពូជសុទ្ធជំរើសវិទ្ធិ (Breeder seed)

ប្រភេទគ្រាប់ពូជនេះត្រូវផលិតដោយរុក្ខជាតិម្រើសវិទ្ធិ ដោយប្រើប្រាស់គ្រាប់ពូជ

មេ និងដេលត្រូវដាំជាជួរដោយក្នុងស្រូវ ដែលបានប្រមូលពីពូជមេណាមួយ ។

ដើម្បីផលិតគ្រាប់ពូជសុទ្ធជំរើសវិទ្ធិ ត្រូវយកក្នុងស្រូវចេញពីពូជមេ ៤០០-៥០០

ក្នុង រួចយកទៅដាំនៅក្នុងស្រែពី ២-៣ជួរ ដែលមានប្រវែង ៤-៥ម ក្នុងមួយក្រ ។

ចំពោះករណីដែលមានលេច ចេញនូវលក្ខណៈខុសពីកូនស្រែផ្សេងៗទៀត ត្រូវ

កាត់ចោល ។ ចំណែកកូនស្រែដែលមានលក្ខណៈដូចគ្នាត្រូវប្រមូលបញ្ជូលគ្នា ។

គ្រាប់ពូជដែលទទួលបាននេះហៅថា **គ្រាប់ពូជសុទ្ធជំរើសវិទ្ធិ**

MOV08088.AVI

ប្រាក់ក្នុងស្មុំផលិតផល
Breeder Seed
អ៊ីដ្រូ ៦៦ IR 66
ថ្ងៃសាច់ : 25 . 03 . 10
ថ្ងៃស្ងួត : 18 . 03 . 10
កំពស់ : 60 , 30 , 30

ប្រាក់ក្នុងស្មុំផលិតផល
Breeder Seed
ឈ្មោះ CHASA
ថ្ងៃសាច់ : 25 . 03 . 10
ថ្ងៃស្ងួត : 18 . 03 . 10

ប្រាក់ក្នុងស្មុំផលិតផល
Breeder Seed
អ៊ីដ្រូ 1 STP 1
ថ្ងៃសាច់ : 21 . 02 . 10
ថ្ងៃស្ងួត : 19 . 03 . 10
កំពស់ : 60 . 30 . 30

ប្រាក់ក្នុងស្មុំផលិតផល
Breeder Seed
ថ្ងៃសាច់ : 01 . 02 . 10
ថ្ងៃស្ងួត : 01 . 03 . 10
កំពស់ : 60 . 30 . 30

ប្រាក់ក្នុងស្មុំផលិតផល
Breeder Seed
ថ្ងៃសាច់ : 01 . 02 . 10
ថ្ងៃស្ងួត : 01 . 03 . 10
កំពស់ : 60 . 30 . 30

ប្រាក់ក្នុងស្មុំផលិតផល
Breeder Seed
ថ្ងៃសាច់ : 01 . 02 . 10
ថ្ងៃស្ងួត : 01 . 03 . 10
កំពស់ : 60 . 30 . 30

ប្រាក់ក្នុងស្មុំផលិតផល
Breeder Seed
ថ្ងៃសាច់ : 01 . 02 . 10
ថ្ងៃស្ងួត : 01 . 03 . 10
កំពស់ : 60 . 30 . 30

គ្រាប់ពូជស្រូវស្រែ
Breeder Seed
អ៊ីដេ ៦៦ IR 66
ថ្ងៃសាច : 25 . 03 . 10
ថ្ងៃស្រួច : 18 . 03 . 10
កំរិតទឹក : 60 . 30 . 30

គ្រាប់ពូជស្រូវស្រែស៊ីរេសប៊ីដាវ
Breeder Seed
ស៊ីរេសប៊ីដាវ SEN PIDAO
ថ្ងៃសាច : 25 . 02 . 2010
ថ្ងៃស្រួច : 18 . 03 . 2010
កំរិតទឹក : 60 . 30 . 30

ផលិតផលកម្មគ្រាប់ពូជសុទ្ធ
ជម្រើសទី៣
ពូជស្រូវ : ជននា
ថ្ងៃសុក្រ : ២២ . ០៦ . ២០១២
ថ្ងៃស្អែក : ១៧ . ០៧ . ២០១២
កម្រិត : ៦០N . ៣០P . ៣០K

ផលិតផលកម្មគ្រាប់ពូជសុទ្ធ
ជម្រើសទី៣
ពូជស្រូវ : ជននា
ថ្ងៃសុក្រ : ២២ . ០៦ . ២០១២
ថ្ងៃស្អែក : ១៧ . ០៧ . ២០១២
កម្រិត : ៦០N . ៣០P . ៣០K

ផលិតផលកម្មគ្រាប់ពូជសុទ្ធ
ជម្រើសទី៣
ពូជស្រូវ : ជននា
ថ្ងៃសុក្រ : ២២ . ០៦ . ២០១២
ថ្ងៃស្អែក : ១៧ . ០៧ . ២០១២
កម្រិត : ៦០N . ៣០P . ៣០K

ផលិតផលកម្មគ្រាប់ពូជសុទ្ធ
ជម្រើសទី៣
ពូជស្រូវ : ជននា
ថ្ងៃសុក្រ : ២២ . ០៦ . ២០១២
ថ្ងៃស្អែក : ១៧ . ០៧ . ២០១២
កម្រិត : ៦០N . ៣០P . ៣០K

ខ. គ្រាប់ពូជសុទ្ធត្រីះ (Foundation Seed)

ជាប្រភេទគ្រាប់ពូជដែលត្រូវផលិតដោយប្រើគ្រាប់ពូជសុទ្ធជម្រើស

វិទូ និងត្រូវដាំជាជួរ និងមួយដើមក្នុងមួយគុម្ព ។

ផលដែលប្រមូលបាន គឺជាគ្រាប់ពូជសុទ្ធត្រីះ ។

គ្រាប់ពូជស្នូលគ្រឹះ

Foundation Seed

ផ្កា វិចេត PRK

ថ្ងៃសាប SD: 04 - 06 - 04

ថ្ងៃស្កូត TD: 05 - 07 - 04

កើតឡើង FR: 60 - 30 - 30

គ. គ្រាប់ពូជសុទ្ធទទួលស្គាល់(Registeredseed)

គឺជាគ្រាប់ពូជដែលផលិតចេញពីគ្រាប់ពូជសុទ្ធត្រឹះ ។

ឃ. គ្រាប់ពូជសុទ្ធអនុញ្ញាតិ (Certifiedseed)

គឺជាគ្រាប់ពូជដែលផលិតចេញពីគ្រាប់ពូជសុទ្ធទទួលស្គាល់ ។

គ្រាប់ពូជសុទ្ធត្រឹះគឺផលិតនៅស្ថានីយ៍ផលិតពូជធំៗ ប៉ុន្តែគ្រាប់ពូជ

សុទ្ធទទួលស្គាល់ និង អនុញ្ញាតិ គឺអាចផលិតនៅលើស្រែកសិករ

ដោយមានការតាមដាន ត្រួតពិនិត្យពីអ្នកបច្ចេកទេសផលិតពូជ ។

ង. គ្រាប់ពូជសុទ្ធស្អ(Graded Seed)

គឺជាគ្រាប់ពូជដែលផលិតចេញពីគ្រាប់ពូជសុទ្ធត្រឹះ ឬពីគ្រាប់ពូជសុទ្ធនៃចំណាត់ថ្នាក់ដទៃទៀត ដោយមិនរក្សានូវគោលការណ៍នៃការផលិតគ្រាប់ពូជសុទ្ធទាំងស្រុងឡើយ ។ ជាទូទៅក្នុងការផលិតគ្រាប់ពូជសុទ្ធប្រភេទនេះ គឺអនុវត្តន៍ដូចការ ផលិតកម្មស្រូវធម្មតាដែរ ដោយសង ២-៣ ដើមក្នុងមួយគុម្ភ ។ ប៉ុន្តែត្រូវអនុវត្តន៍តាមគោលការណ៍ ផលិតគ្រាប់ពូជសុទ្ធផ្សេងទៀតទាំងអស់ដែរ ។

គ្រាប់ពូជសុទ្ធស្នូ

GoodSeed

ផ្កា រំដួល PRD

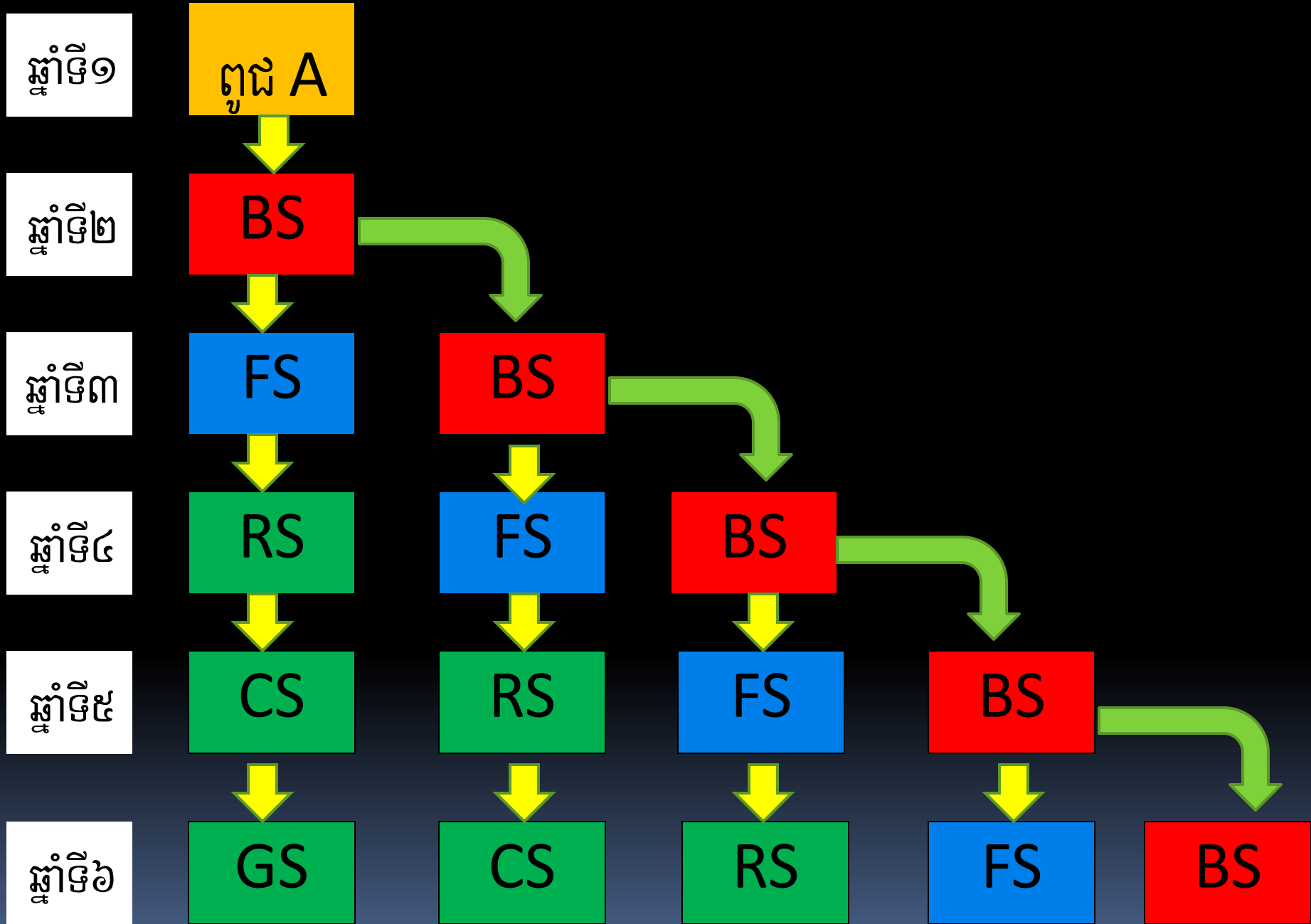
ថ្ងៃសាប SD: 02 . 06 . 04

ថ្ងៃស្ងួត TD: 02 . 07 . 04

កំរិតទឹក FR: 60 - 30 - 30

ម្ចាស់ពូជស្រូវ
Good Seed
កម្ពុជា PRM
ថ្ងៃសាង : 19 . 06 . 07
ថ្ងៃបាញ់ : 23 . 07 . 07
ទំហំ : 01 . 30 . 30

briyay	FS	RS	CS	GS
PaBsuT (អប្បរមា)	98 %	98 %	98 %	95 %
កំទេចកំទី សំរាម (អតិបរមា)	2 %	2 %	2 %	5 %
GRtadMNuH-Gb,rma!	85 %	85 %	85 %	80 %
seNImRKab;-Gtibrma!	12 %	12 %	13 %	14 %

